

STAATSBLAD VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

553

BESLUIT van 26 oktober 1970 tot wijziging van het *Werktijdenbesluit voor winkels 1932* (Stb. 84), het *Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1936* (Stb. 862), het *Werktijdenbesluit voor kantoren 1937* (Stb. 844), het *Werktijdenbesluit voor koffiehuis- en hotelpersoneel 1949* (Stb. 1352), het *Werktijdenbesluit voor pakhuizen* (Stb. 1954, 391), het *Verplegingsbesluit* (Stb. 1957, 196) en het *Werktijdenbesluit restgroepen* (Stb. 1958, 492).

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid a.i., van 5 augustus 1970, Directoraat-Generaal van de Arbeid, Hoofdafdeling Wetgevingsbeleid, nr. 81.016;

Gelet op de artikelen 16, tweede en derde lid; 18; 22, derde lid; 23; 25, tweede lid, onder b; 47; 49, tweede lid; 50; 52, tweede lid, onder a; 52bis; 62 en 65 der Arbeidswet 1919;

De Raad van State gehoord (advies van 26 augustus 1970, nr. 9);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid van 14 oktober 1970, Directoraat-Generaal van de Arbeid, Hoofdafdeling Wetgevingsbeleid, nr. 81193;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

In het *Werktijdenbesluit voor winkels 1932*¹⁾ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

De bestaande tekst van artikel 16 wordt genummerd als eerste lid en gelezen:

„1. Ten aanzien van de arbeids- en rusttijden van een man wiens arbeid uitsluitend of in hoofdzaak bestaat in het verrichten van bewakingsdiensten, gelden in plaats van de artikelen 1 tot en met 9 de volgende voorschriften:

a. hij mag in acht achtereenvolgende weken op ten minste twee zondagen geen arbeid verrichten;

b. hij moet een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste zesendertig uren genieten;

c. hij mag niet langer arbeid verrichten dan tien uren per dag, zestig uren per week en tweehonderdtwintig uren in vier achtereenvolgende weken;

d. hij moet vóór en na elke bewakingsdienst, die ten hoogste tien uren mag bedragen – echter twee malen per week ten hoogste twaalf uren – een onafgebroken rusttijd van ten minste elf uren genieten.”

B

Aan artikel 16 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

„2. Indien de bewaking gedurende de dag en de nacht moet plaatsvinden, mag in afwijking van het eerste lid een man wiens arbeid uitsluitend of in hoofdzaak bestaat in het ver-

richten van bewakingsdiensten, arbeid verrichten onder voorwaarde dat:

a. hij 1°. hetzij in drie achtereenvolgende weken niet meer dan achtenveertig uren arbeid verricht tussen 10 uur des namiddags en 6 uur des voormiddags, noch langer arbeid verricht dan vierenvijftig uren per week en honderd vierenvieftig uren in drie achtereenvolgende weken;

2°. hetzij in vier achtereenvolgende weken niet meer dan zestig uren arbeid verricht tussen 10 uur des namiddags en 6 uur des voormiddags, noch langer arbeid verricht dan zesenvijftig uren per week en honderdtweënnegentig uren in vier achtereenvolgende weken;

b. hij niet meer dan zeven malen in drie achtereenvolgende weken of niet meer dan tien malen in vier achtereenvolgende weken gedurende meer dan twee uren arbeid verricht tussen 10 uur des namiddags en 6 uur des voormiddags;

c. zo hij behoort tot de ploegen die geregeld aan de continu-arbeid deelnemen, hij vóór de aanvang en na het einde van zijn dagelijkse werktijd een onafgebroken rusttijd hoeft van ten minste vijftien uren, behoudens dat ten hoogste drie malen in drie achtereenvolgende weken of ten hoogste vier malen in vier achtereenvolgende weken, in verband met de ploegwisseling die rusttijd minder dan vijftien uren, doch niet minder dan acht uren mag bedragen;

d. hij hetzij ten minste eenmaal in drie achtereenvolgende weken een rusttijd heeft van tweeëndertig uren achtereenvolgende uren van de zondag zijn begrepen, hetzij eenmaal in vier achtereenvolgende weken een rusttijd van zesendertig uren achtereenvolgende uren, waarin de gehele zondag is begrepen;

e. hij niet meer dan vier malen in een tijdperk van drie achtereenvolgende weken of vijf malen in een tijdperk van vier achtereenvolgende weken gedurende meer dan achteneenhalf uur arbeid verricht in een tijdvak van vierentwintig achtereenvolgende uren, gerekend vanaf het tijdstip waarop zijn dagelijkse arbeid aanvangt, met dien verstande dat hij nooit langer arbeid verricht dan twaalf uren in een zodanig tijdperk.”

Artikel II

In het *Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1936*¹⁾ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Artikel 32, eerste lid, wordt gelezen:

„1. Een man wiens arbeid uitsluitend of in hoofdzaak bestaat in het verrichten van bewakingsdiensten, mag in fabrieken of werkplaatsen arbeid verrichten, uitsluitend of in hoofdzaak in bewaking bestaande, op zondag, op alle dagen na 6 uur des namiddags en voor 7 uur des voormiddags – op zaterdag bovendien tussen 1 en 6 uur des namiddags – gedurende ten hoogste tien uren per dag, zestig uren per week en tweehonderdtwintig uren in vier achtereenvolgende weken onder voorwaarde, dat hij in acht achtereenvolgende weken ten minste op twee zondagen geen arbeid verricht, dat hij een wekelijkse onafgebroken rusttijd geniet van ten minste zesendertig uren, dat tussen begin en einde van een bewakingsdienst ten hoogste tien uren zijn gelegen – echter twee malen per week ten hoogste twaalf uren – en dat hij voor en na iedere bewakingsdienst een rusttijd heeft van ten minste elf achtereenvolgende uren.”

¹⁾ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 4 april 1962 (Stb. 141).

¹⁾ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 19 november 1958 (Stb. 542).

B

In artikel 42, onder A, wordt aan de laatste volzin achter „onderstations.” toegevoegd:

„en voorts bewakingsdiensten in alle fabrieken of werkplaatsen.”

C

In artikel 42, onder C, vervalt aan het slot het onderdeel *a* en worden de onderdelen *b* en *c* vernummerd tot *a* en *b*.

D

In artikel 47 wordt onder *j* in plaats van „portier” gelezen: „portier die geen bewakingsdiensten verricht,” en wordt onder 4° na „twaalf uren per week” ingelast:

„- echter een portier die geen bewakingsdiensten verricht of een liftbestuurder ten hoogste zeven uur per week -”.

Artikel III

In artikel 6c van het Werktijdenbesluit voor kantoren 1937¹⁾ worden de onderdelen *b*, *c* en *d* gelezen:

„*b*. hij niet langer arbeid verricht dan tien uren per dag, zestig uren per week en tweehonderd twintig uren in vier achtereenvolgende weken;

c. hen een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste zesendertig uren wordt gegeven;

d. hem voor en na elke bewakingsdienst, welke ten hoogste tien uren mag bedragen - echter twee malen per week ten hoogste twaalf uren - een onafgebroken rusttijd van ten minste elf uren wordt gegeven.”.

Artikel IV

In het Werktijdenbesluit voor koffiehuis- en hotelpersoneel 1949¹⁾ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Artikel 5, tweede lid, wordt gelezen:

„2. Een man, zijnde een nachtwaker, wiens arbeid uitsluitend of in hoofdzaak bestaat in het verrichten van bewakingsdiensten, mag, in afwijking van het in het eerste lid bepaalde, in een koffiehuis of een hotel niet langer arbeid verrichten dan tien uren per dag, zestig uren per week en tweehonderd twintig uren in vier achtereenvolgende weken, mits hij voor en na elke bewakingsdienst, die ten hoogste tien uren mag bedragen - echter twee malen per week ten hoogste twaalf uren - een onafgebroken rusttijd van ten minste elf uren geniet.”.

B

In artikel 7, eerste lid, vervalt het gedeelte, luidende:

„- echter een man, zijnde een nachtwaker, wiens arbeid uitsluitend of in hoofdzaak bestaat uit het verrichten van bewakingsdiensten, ten minste tweëndertig uren -” en wordt voor de punt ingevoegd:

„, echter voor een man, zijnde een nachtwaker wiens arbeid uitsluitend of in hoofdzaak bestaat uit het verrichten van bewakingsdiensten, ten minste twee zondagen in acht achtereenvolgende weken”.

C

In artikel 7, tweede lid, worden de woorden: „De in het eerste lid bedoelde vrije zondagen” vervangen door: „De in het eerste lid bedoelde zeventien vrije zondagen”.

Artikel V

In het Werktijdenbesluit voor pakhuizen¹⁾ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel 9, eerste lid, worden de onderdelen *b*, *c* en *d* gelezen:

„*b*. hij moet een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste zesendertig uren genieten;

c. hij mag niet langer arbeid verrichten dan tien uren per dag, zestig uren per week en tweehonderd twintig uren in vier achtereenvolgende weken;

d. hij moet voor en na elke bewakingsdienst, die ten hoogste tien uren mag bedragen - echter twee malen per week ten hoogste twaalf uren - een onafgebroken rusttijd van ten minste elf uren genieten.”.

B

In artikel 10 wordt onderdeel II, onder *d*, vervangen door:

„III. ten hoogste twee uren per dag en zeven uren per week voor het verrichten van werkzaamheden als portier, voor zover deze niet bestaan in het verrichten van bewakingsdiensten of in werkzaamheden als liftbestuurder, met dien verstande dat ten aanzien van dezelfde man de onder I, II en III genoemde verlengingen niet mogen worden verenigd en dat op het hem betreffende blad van de arbeidslijst of de rooster is aangetekend, welk onderdeel te zijnen aanzien toepassing vindt.”.

Artikel VI

In artikel 17, eerste lid, van het Verplegingsbesluit¹⁾ worden de onderdelen *b*, *c* en *d* gelezen:

„*b*. hij moet een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste zesendertig uren genieten;

c. hij mag niet langer arbeid verrichten dan tien uren per dag, zestig uren per week en tweehonderd twintig uren in vier achtereenvolgende weken;

d. hij moet voor en na elke bewakingsdienst, welke ten hoogste tien uren mag bedragen - echter twee malen per week ten hoogste twaalf uren - een onafgebroken rusttijd van ten minste elf uren genieten.”.

Artikel VII

In artikel 12 van het Werktijdenbesluit restgroepen²⁾ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

Het eerste lid, wordt gelezen:

„1. Het in artikel 16, eerste lid, der Arbeidswet 1919 en in de artikelen 6 en 8, tweede lid, bepaalde is niet van toepassing op een man die uitsluitend of in hoofdzaak arbeid verricht als postenbewaker of scheepsbewaker, onder voorwaarde dat hij:

a. in acht achtereenvolgende weken op ten minste twee zondagen geen arbeid verricht;

b. niet langer arbeid verricht dan tien uren per dag, zestig uren per week en tweehonderd twintig uren in vier achtereenvolgende weken;

c. vóór en na elke bewakingsdienst, welke ten hoogste tien uren mag duren - echter twee malen per week ten hoogste twaalf uren - een onafgebroken rusttijd heeft van ten minste elf uren.”.

B

Na het eerste lid wordt onder vernummering van het bestaande tweede lid tot derde lid, een nieuw lid toegevoegd, luidende:

„2. Het in de artikelen 6 en 8, tweede lid, bepaalde is niet van toepassing op een man die uitsluitend of in hoofdzaak arbeid als wijkbewaker verricht.

Onverminderd het in artikel 5 bepaalde geldt ten aanzien van een wijkbewaker:

a. dat hij in acht achtereenvolgende weken op ten minste twee zondagen geen arbeid verricht;

¹⁾ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 1 juni 1957 (Stb. 196).

¹⁾ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 14 augustus 1969 (Stb. 360).

²⁾ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 14 augustus 1969 (Stb. 360).

b. dat hij niet langer arbeid verricht dan negen uur per dag, vierenvijftig uren per week en honderd tweeënnegentig uren in vier achtereenvolgende weken;

c. dat hij vóór en na elke bewakingsdienst, welke ten hoogste negen uren mag duren – echter twee malen per week ten hoogste twaalf uren –, een onafgebroken rusttijd moet hebben van ten minste elf uren.”.

C

Na het derde lid wordt toegevoegd een vierde lid, luidende:

„4. Onder een postenbewaker wordt verstaan iemand die bewakingsdiensten verricht ten aanzien van een bepaald object. Onder een wijkbewaker wordt verstaan iemand die bewakingsdiensten in een bepaalde wijk verricht.”.

NOTA VAN TOELICHTING

In de Arbeidswet 1919 wordt op verschillende plaatsen van „bewakingsdiensten” gesproken (artikel 25, tweede lid, onder b; 47, vierde lid; 52, tweede lid, onder a; 52bis, derde lid en 62, derde lid), zonder dat dit begrip wordt omschreven. Uit de beschouwingen welke bij de totstandkoming van de latere wijziging van artikel 25 der Arbeidswet 1919 aan de bewakingsdiensten werden gewijd, wordt de indruk verkregen, dat men voornamelijk het oog heeft gehad op bewakingsdiensten, verricht door personeel in dienst van de onderneming, dat hiermede uitsluitend of in hoofdzaak was belast en voor wie een werktijd van 12 uren per dag en 72 uren per week toelaatbaar werd geoordeeld. De situatie heeft zich sindsdien echter zodanig ontwikkeld, dat tal van bedrijven de bewaking van gebouwen en terreinen niet meer uitsluitend door eigen personeel laten verrichten, doch meer en meer gebruik maken van de diensten van instellingen welke zich speciaal op het verrichten van bewakingsdiensten hebben toegelegd zoals bijvoorbeeld de particuliere nachtveiligheidsdiensten.

Tot in de vijftiger jaren gold in de Arbeidswet en haar uitvoeringsbesluiten het werktijdmaximum van 12 uren per dag en 72 uren per week. In 1954 is een begin gemaakt met het aanbrengen van verbeteringen in de werktijdregeling voor de bewakers. In het Werktijdenbesluit voor pakhuizen (Besluit van 11 augustus 1954, Stb. 391) werd de arbeidsduur van bewakers in pakhuizen, onder handhaving van het dag- en weekmaximum van 12 respectievelijk 72 uren, teruggebracht tot 240 uren per 4 weken of gemiddeld 60 uren iper week. Sindsdien werd evengenoemde gemiddelde wekelijkse werktijd ook ingevoerd in de overige werktijdenbesluiten, het laatst voor fabrieken of werkplaatsen bij Besluit van 19 november 1958, Stb. 542.

Deze regeling geldt zowel voor de nachtveiligheidsdiensten als voor de bewaking met eigen personeel.

Van verschillende zijden is de wens te kennen gegeven om te komen tot een gunstige arbeidstijdenregeling voor het bewakingspersoneel, terwijl daarbij ook de regeling voor de portiers en tevens die voor de liftbedienden zou moeten worden betrokken (zie voorlopig verslag Tweede Kamer, hoofdstuk XV der Rijksbegroting 1963, stuk 6900, no. 10, blz. 10, linkerkolom, no. 111).

Bij nadere beschouwing van de onderhavige materie is het allereerst wenselijk gebleken om voor een deel van het personeel van de nachtveiligheidsdiensten een andere regeling samen te stellen dan voor de bewaking door eigen personeel. De bewaking, die door de nachtveiligheidsdiensten wordt verzorgd met betrekking tot de bewaking van een bepaalde wijk, de zgn. wijkbewaking, stelt andere eisen dan de bewaking van vaste posten, zoals fabrieksgebouwen, bouwterreinen, tentoonstellingen, beurzen, de zgn. postenbewaking. Bij de wijkbewaking heerst een regelmaat, zodat daar volstaan kan worden met een werktijd van 9 uren per nacht en gemiddeld 48 uren per week. Bij de postenbewaking, evenals bij de scheepsbewaking, die de

Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat met de nota van toelichting in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Soestdijk, 26 oktober 1970.

JULIANA.

De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,

B. ROOLVINK.

Uitgegeven de achtste december 1970.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.

bewaking van schepen met de daaraan verbonden waldiensten betreft, is soms een werktijd van 10 uren per dag niet toereikend, daar in de aanvragen voor bewaking soms onverwacht toppen voorkomen, die met het beschikbare personeel niet kunnen worden opgevangen.

Voorts wordt in bepaalde gevallen de portier als bewaker beschouwd, daar hij voornamelijk met toezicht is belast. Hoewel er ruimte is voor deze opvatting en er gezien de omvang van hun taak weinig bezwaar behoeft te bestaan portiers met bewakers gelijk te schakelen, zijn er toch wel redenen om een onderscheid te maken: bijvoorbeeld een portier is meestal aan een bepaalde plaats gebonden en hij moet doorgaans het eerst aanwezig zijn en het laatst vertrekken, waardoor zijn dagelijkse arbeidsduur hoger ligt dan die van het andere personeel, terwijl hem verder geen bewakingsdiensten zijn opgedragen. Daar laatstgenoemde omstandigheden ook voor liftbedienden gelden, ligt een parallel tussen een portier, die geen bewakingsdienst verricht en een liftbediende, zoals deze ook in artikel 47 van het Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1936 tot uiting komt, meer voor de hand.

Dit onderscheid doet zich in hoofdzaak bij fabrieken of werkplaatsen en pakhuizen voor. Het is daarom wenselijk gebleken zulks in de daarop betrekking hebbende besluiten uit te laten komen. In grote lijnen krijgt men dan een regeling van de materie in 4 onderdelen:

a. een regeling voor de restgroepen, waaronder in het bijzonder postenbewaking, die door de nachtveiligheidsdiensten worden uitgevoerd;

b. een regeling voor de restgroepen met betrekking tot de wijkbewaking, door de nachtveiligheidsdiensten verricht;

c. een regeling voor de bewakers in eigen beheer in de overige bedrijven;

d. een regeling voor portiers, die geen bewakingsdiensten verrichten en liftbedienden.

Ten aanzien van elk dezer categorieën moge nog het volgende worden aangetekend.

Ad a. Restgroepen waaronder de postenbewaking.

In het ontwerp wordt in het Werktijdenbesluit restgroepen voor degenen die bewakingsdiensten verrichten waaronder begrepen zijn de postenbewakers en de scheepsbewakers in dienst van de nachtveiligheidsdiensten de arbeidsduur maximaal 60 uren en gemiddeld 55 uren per week.

Ofschoon in de voor de postenbewakers geldende bindende regeling van lonen en andere arbeidsvoorwaarden voor personeel van nachtveiligheidsdiensten en bewakingsbedrijven de arbeidstijd is gefixeerd op een maximum van 72 uren per week, 240 uren per vier weken en de normale arbeidstijd op 55 uren per week, waarin de schaftijden zijn begrepen, is er aanleiding voor de postbewakers de in artikel 12, eerste lid, van het Werk-

tijdenbesluit restgroepen geldende arbeidstijden te wijzigen. Immers de taak van deze bewakers is dezelfde als die van de bewakers in eigen beheer. Er zou een discriminatie plaats hebben, indien beide groepen niet op gelijke wijze een verbetering in arbeidstijden zouden verkrijgen. Voor scheepsbewakers die afhankelijk zijn van het los- en laadschema, waardoor een onregelmatig arbeidschema zou kunnen ontstaan, kan gebruik gemaakt worden, hetzij van artikel 19 van de Arbeidswet 1919, hetzij van artikel 20 van dezelfde wet.

Ad b. Restgroepen voor zover het betreft de wijkbewaking door de nachtveiligheidsdiensten verricht.

Daar voor deze groep de werktijden in de bindende regeling als onder *a* genoemd, reeds gunstig zijn te noemen, wordt het besluit daaraan aangepast. Het betreft hier een bepaald soort arbeid als bedoeld in artikel 16, derde lid, van de Arbeidswet 1919, waarvoor een kortere arbeidsduur dan 10 uren per dag en 55 uren per week kan gelden, zodat in het ontwerp aan artikel 12 van het Werktijdenbesluit restgroepen een nieuw lid wordt toegevoegd, bepalende dat voor deze arbeid de arbeidsduur wordt gebracht op maximaal 9 uren per dag en 54 uren per week, doch gemiddeld 48 uren per week.

Ad c. Bewaking met eigen personeel in de overige bedrijven.

Toegestaan is in de huidige regeling:

1. een arbeidsduur van 12 uren per dag, 72 uren per week en 240 uren per 4 weken; de wekelijkse rusttijd bedraagt ten minste 32 uren;
2. alleen in het Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1936, volcontinuïensdienst: 12 uren per dag, 62 uren per week en 168 uren per 3 weken; 1 maal per 3 weken ten minste 32 uren rust.

Voor een werktijdenregeling gunstiger dan die vermeld onder 1 is in het ontwerp een voorziening getroffen overeenkomstig die, welke onder *a* voor de bewakers onder het Werktijdenbesluit restgroepen vallende, daaronder begrepen de postbewakers, is voorgesteld.

Voor de volcontinuïensdienst is in het ontwerp een gunstiger werktijdenregeling tot stand gebracht door de regeling voor continue bewakingsdienst in alle fabrieken of werkplaatsen, welke regeling tot dusver is vervat in onderdeel C van artikel 42 van het Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1936,

over te brengen naar onderdeel A van dat artikel. Daardoor wordt bereikt dat de gemiddelde arbeidsduur voor bedoelde bewakingsdiensten ten hoogste 48 uren per week zal bedragen.

De Sociaal-Economische Raad, die zich met betrekking tot de voorzieningen als in dit ontwerp neergelegd, heeft kunnen verenigen, heeft in zijn desbetreffend advies de suggestie gedaan ook voor andere bedrijven dan fabrieken of werkplaatsen een ploegenregeling voor bewakingspersoneel in te voeren overeenkomstig die van artikel 42, onder A, van het Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen. Gebleken is dat zulks voor de warenhuizen inderdaad wenselijk is. Artikel 16 van het Werktijdenbesluit voor winkels 1932 is daarom dienovereenkomstig aangevuld.

Ad d. Portiers die geen bewakingsdiensten verrichten en liftbedienenden.

Deze mogen ingevolge artikel 47 van het Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1936 één uur vóór de aanvang van de bedrijfsarbeid aanvangen en één uur na het beëindigen daarvan eindigen. Per week mag een man 12 en een vrouw 6 uren langer werken dan de arbeiders, die aan de bedrijfsarbeid deelnemen.

In artikel 10 van het Werktijdenbesluit voor pakhuizen is voor een man, die werkzaamheden als portier of als liftbestuurder verricht eenzelfde regeling opgenomen.

Gebleken is, dat het weekmaximum teruggebracht kan worden, omdat aan de volle twee uren voor- en na-arbeid geen behoefte bestaat. Gedacht is derhalve aan één uur voor- en na-arbeid. In verband met de voor- en na-arbeid, die tijdens het weekeinde moet worden verricht, is een maximum van 6 uren per week echter onvoldoende, zodat ter tegemoetkoming daaraan een maximum van 7 uren is gesteld.

Voor zover overschrijding van de voorgestelde maxima der werktijden wenselijk zou zijn, bieden de bestaande ontheffingsmogelijkheden voldoende ruimte. Bij de invoering van de voorgestelde regeling zal ook de nodige soepelheid worden betracht.

Ten slotte kan nog vermeld worden, dat de suggesties die de Sociaal-Economische Raad destijds in zijn advies over deze materie heeft gedaan, in het ontwerp zijn verwerkt.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

B. ROOLVINK.